

Občianske noviny

HLAS

Trenčianske Stankovce

06/2021

hlas.stankovce@gmail.com

Vychádza kniha venovaná Stankovčanom

Pri príležitosti blížaceho sa 50. výročia zlúčenia bývalých štyroch obcí Malé Stankovce, Rozvadze, Sedličná a Veľké Stankovce do jednej spoločnej s názvom Trenčianske Stankovce sa rozhodlo zopár nadšencov nakrútiť o tejto udalosti film.

Pri realizácii tohto zámeru vznikol druhý nápad, a to vydať k tomuto výročiu aj knihu. Chopila sa toho redakčná rada občianskych novín HLAS. Od roku 2015 do roku 2020 sa napísalo toľko zaujímavých článkov, že sme chceli, aby nezapadli prachom a nezostali len kdesi v archívoch.

Kniha by mala byť poctou ľuďom, ktorí tvorili dejiny jednotlivých častí obce, aj tým, ktorí tvoria jej súčasnosť. V neposlednom rade bude aj o mladých šikovných a talentovaných ľuďoch, ktorí isto budú jej budúcnosťou.

Zaujímavosťou je aj to, že články nepísali len členovia redakčnej rady, ale aj iní občania našej obce, ktorí si pamätali alebo prežili niečo zvláštne, zaujímavé a chceli sa o to podeliť s ostatnými občanmi.

Je to kniha písaná Stankovčanmi o Stankovciach.

Má viac ako 500 strán písaného textu a fotografií. Všetko bude v čiernobielej verzii. Pracovalo sa na nej od novembra 2020 a vyjsť by mala v priebehu mesiaca november 2021.

Obsahuje 12 kapitol – „Vytiahnuté z archívov“ (súvislosti a príbehy), „Vojnové udalosti“ (ako sa nás dotkli), „Historické postavy“ (stopy života), „Budovy, pamiatky, zaujímavosti“ (dedičstvo), „Spoločenský život“ (aktivity organizácií), „Naši súčasníci“ (každý z nás je jedinečný), „Mladé talenty“ (hrdosť v duši), „Stankovčania“ (naši susedia), „Stalo sa u nás“ (kolorit života v dedine), „Záľuby, umenie, šikovnosť“ (šikovné ruky Stankovčanov), „Umelci a naša dedina“ (kultúra obohacuje) a „V stankovskom chotári“ (krížom - krážom). V každej kapitole je veľa zaujímavého čítania, aj keď už raz vydaného na stránkach novín HLAS, no tu sú zosumarizované do jednej veľkej zbierky.

Na obálke knihy je symbolicky svetlo zo starej lampy pred múrom – a znamená to, že sme si „posvietili“ na našu obec očami pisateľov.

Kniha je plná fotografií viac či menej súvisiacich s obsahom, no je mozaikou a odrazom toho, čo naši pisatelia opísali. Veríme, že si čitatelia v nej nájdu zaujímavé témy.

Myslím si, vážení spoluobčania, že by nemala chýbať v žiadnej domácnosti v obci, veď je to – „Mozaika života našej dediny“.

Pavol Múdry

Podarí sa nám to ešte? (3. časť)

Už verím, že áno a som presvedčený, že v našej obci vznikne výnimočné dielo. Zámer vysadiť alej ovocných stromov zo starých regionálnych odrôd, vytvoriť oddychovú zónu pre obyvateľov Trenčianskych Stankoviec a vybudovať náučný chodník pre žiakov ZŠ ako aj pre cykloturistov sa dostáva do realizačnej fázy..

Tento náš zámer bol ohodnotený TSK v rámci projektu Zelené oči najvyšším počtom bodov a na tento účel poskytol obci grant. Súčasťou tohto grantu bola aj odborná prednáška o výsadbe, starostlivosti a ochrane starých odrôd ovocných stromov, ktorú predniesol náš rodák Peter Kadák. Táto prednáška sa uskutočnila v sobotu 4. septembra 2021

v priestoroch pri zrekonštruovanom kríži. Prítomní obyvatelia našej obce dostali tak z prvej ruky potrebné informácie, ktoré využijú pri výsadbe týchto stromov. Zostáva tak už len to najľahšie, a to vykopať jamu, dodať potrebné hnojivo a zasadiť svoj strom.

Termín výsadby tejto aleje bude s dostatočným predstihom oznámený v miestnom

Zaujalo nás

rozhlase a zverejnený na webových stránkach obce, kde budú k dispozícii všetky potrebné informácie. Verím, že k tejto našej aktivite sa pridajú aj ďalší naši občania, žiaci našej ZŠ so svojimi pedagógmi a spoločne vytvoríme priestor pre náučný chodník, oddych a rekreáciu.

Vendelín Sedláček

Pozvánka

Info

Folklorný súbor ROZVADŽAN pozýva všetkých záujemcov o folklór na tanečné tréningy, ktoré budú prebiehať každý piatok od 19.00 hod. v telocvični Základnej školy Jána Lipského v Trenčianskych Stankovciach.

Informácie na telefónnom čísle - 0905 604 975 alebo na mailovej adrese - sedven@centrum.sk .

Hráč mesiaca v našej lige

Chválime

Hráč AS Trenčín, futbalista Jakub Kadák, reprezentant do 21 rokov, rodák z našej obce nám odpovedal na súčasnú situáciu okolo jeho osoby a futbalovej kariéry.

Ako vnímaš fakt, že si v tak mladom veku kapitánom AS Trenčín? Po pár zápasoch s tým máš už aj nejaké skúsenosti?

„Vnímam to pozitívne, pretože sú to nesku-
točné skúsenosti pre mňa ako hráča, ale aj ako
človeka do budúcnosti.“

Bol si vyhodnotený ako Hráč mesiaca júl - august v našej futbalovej Fortuna lige, aký máš pocit z tohto ocenenia?

„Je to veľmi pekné ocenenie, ktoré si vážim, ale nič to v podstate neznamená. Ja musím aj tak ďalej pracovať na sebe a zlepšovať sa každý jeden deň. To je pre mňa teraz to najdôležitejšie.“

Aktuálne si najlepší strelec ligy – čo je za zmenou, že ti to padá do brány? Ako ti pomáhajú spoluhráči, ako si to ceníš?

„Tak najväčšou zmenou je to, že šance, ktoré mám v zápase premieňam. Minulú sezónu som tých šancí mal taktiež veľmi veľa, ale nevedel som ich premeniť. Snažím sa na tréningoch robiť navyše strelbu a ísť do každej strely s tým, že dám gól. Bez spoluhráčov by som, samozrejme, nemal toľko gólov ako mám teraz. Preto si ich veľmi vážim a myslím si, že sme vytvorili skvelú partiu a skvelý team.“

V mene redakcie gratulujem k oceneniu „Hráč mesiaca“!

Dušan Pevný

Ohlasy - Stankovské zvony

Život v dedine

To, že si festival Stankovské zvony získal priazeň širokej verejnosti, ale aj odborníkov na tradičný dedinský folklór niet po tomto ročníku žiadnych pochyb. Povzbudivé a d'akovné ohlasy boli už súčasťou samotného festivalu, no mnohí sa o svoje dojmy a ohlasy podelili s verejnosťou na sociálnych sieťach. Z nich vyberáme:

Folklorný súbor Večernica Trenčianska Turná: - Ďakujeme vám FS Rozvadžan Trenčianske Stankovce za krásnu sobotu 14. augusta. Na ďalšom ročníku u vás, na Stankovských zvonoch bolo síce veľmi teplo, ale zvládli sme to. Tá úžasná atmosféra, krásny program všetkých FS skupín, či už „dospeláckych“ alebo detských stál naozaj za to. Úžasné publikum, a to ako ste sa postarali o všetkých po vystúpení a v sprievode dedinou od všetkých nás členov stojí iba za veľké: „Ďakujeme zo srdiečka!“ Podakovanie patrí aj Obecnému úradu Trenčianske Stankovce a ostatným organizátorom. Skutočne krásna folklórna sobota!

Peter Piršel, @Kampet: - Niečo pekného z víkendovej akcie Festival Stankovské zvony 2021 organizované folklórnym súborom Folklorný súbor Rozvadžan. Bolo moc pekné sledovať detičky, ale i ostatných, ktorí sa bavili, pili, tancovali a mali pritom super náladu!!! Myslím, že by malo byť viac a viac takýchto super

akcií. Je pekné odskočiť si zo Škótska a vidieť či zažiť takúto atmosféru domáceho prostredia. Hold, všade dobre, v Stankovciach najlepšie!!!

Milada Ondrišková: - Ešte raz vám z celého srdca ďakujem za našu skupinu, ale aj za iné skupiny za krásnu celú sobotu u vás v štýle folklórnom. Ja verím, že nenastane

znova nejaká dlhá odmlka, o ktorej sa už zasa hovorí a budeme môcť pokračovať v kultúrnom živote, naďalej oživovať tradície našich predkov a spolu sa stretávať tak, ako to bolo aj pred tým. Ešte raz všetko dobré Trenčianske Stankovce a FS Rozvadžan prajeme my, FS Večernica Trenčianska Turná. Aj iným zúčastneným folklórnym skupinám.

František Červeňan - Pažitký: - Ďakujeme všetkým organizátorom a FS Rozvadžan za krásne a dobre pripravené podujatie! Bolo to SUPER!!!

Vlasta Ranincová: - Pripájam sa k podakovaniu všetkým organizátorom, že sme mohli byť účastníkmi na tak krásnej akcii a všetkého, čo s tým súviselo. Prajem vám, nech aj naďalej rozvíjate tie krásne folklórne akcie, k tomu veľa síl, zdravia zo srdca prajem! A bolo to nádherné odpoľudnie. Veľká vďaka všetkým!

Vladimír Jančo: - Super akcia a gratulujem! Klobúk dole pred každým, čo účinkoval alebo sa akýmkoľvek spôsobom pričínal o to, aby to dopadlo takto úspešne, a ešte aj počasie vám bolo naklonené, super! Držím palce do ďalšej úspešnej práce a reprezentácie folklóru a obce.

FS Limbora Prečín: - Ďakujeme - výborne bolo!!!

Zuzana Bučková

Tanečný kurz

Aktivity

Tanečný klub TKO Trenčianske Stankovce si vás dovoľuje pozvať na

KURZ SPOLOČENSKÉHO TANCA

pre dospelých a začiatočníkov, ktorý bude prebiehať každú sobotu v období od 25. 9. 2021 do 4. 12. 2021 v telocvični Základnej školy Jána Lipského o 18.00 hod v Trenčianskych Stankovciach.

V príjemnej atmosfére sa naučíte tancovať - waltz, viedenský valčík, tango, foxtrot, ča-ču, jive, polku, čardáš a mazurku.

Prihlásiť sa môžete priamo na kurze v telocvični ZŠ alebo na telefónnom čísle: 0905 604 975 či na e-mailovej adrese: sedven@centrum.sk.

Jozef Januška - muzikant

Naši súčasníci

V Trenčianskych Stankovciach žilo a aj žije veľa osobností, ktoré sa natrvalo zapísali do dejín našej obce. Jedným z tých, ktorí sa dlhé roky venujú svojej záľube, je aj Jozef Januška, ktorý je stále aktívny ako muzikant v kapele Trenčianska dvanástka. Prinášame vám rozhovor s ním.

Ako si sa stal muzikantom a kedy si začínal?

„V roku 1966 som začal hrať. Nebola to Stankovská dvanástka, ale Stankovčania. U Igora (Ičána) Hrušovského (Kukuru) sme mávali skúšku. Lukáš Vicent tam hrával. Bol som z toho hotoť, keď ma zavolali. Ani som predtým nevedel, že raz budem muzikant. Mal som vtedy 27 rokov.“

Ako pokračovala tvoja muzikantská kariéra?

„V roku 1971 odišiel Pišta Dobiaš do Zlatokovu a zobral to Ivan Dobiaš, vtedy vznikol názov Stankovsku dvanástku. Ivan Dobiaš spravil strašný rez, starých vylúčil a myslel som, že aj ja pôjdem preč a naraz, neveril som tomu, ja som zostal. Povedali, že ideme k tebe a ja, že načo? Všetko ti donesieme a ty budeš akože vedúci. Robil som objednávky, pokladníka, šoféra, spieval som a ešte som aj hrával, všetko som robil, niekoľko rokov.“

Na čo si hrával?

„Na trumpetu, doprovod, ale oni ma zobrali ako speváka. A potom neskôr, že skús na trúbku. Skúsil som a hrával a doteraz hrávam.“

Kedy odišla kapela do Trenčína?

„Do Trenčína sme prešli v roku 1979, keď sme prišli do Odevy, premenovali sme sa na Trenčianska dvanástka, je to všetko zapísané v záznamoch. A aj potom som bol aktívny vo všet-

kých svojich doterajších činnostiach.“

Kde všade ste s kapelou boli?

„Prešli sme celú Európu a boli sme aj v Amerike v roku 1990 v štáte Texas, v Dallase. Hrali sme pochod presne na mieste, kde zastrelili Johna Fitzgeralda Kennedyho, na jeho počesť, má tam pamätník. V začiatkoch hrával s nami aj Jozef Mojžiš, pochodil toho dost, bol aj v Nemecku, ale v Amerike nebol. S Ivan Dobiašom sme 2 - krát vyhrali celoslovenskú súťaž dychových hudieb. A keď sme to vyhrali, potom sme išli do Francúzska, neskôr sme išli do Českých Budějovic na Zlatú krídlovku a potom do Ruska.“

Aké máš ďalšie zážitky zo sveta?

„Zážitkov bolo za tie dlhé roky veľmi veľa, napríklad vo Francúzsku sa nám pokazil autobus a musel pre nás prísť iný. Ale spomeniem cestu do Belgicka. Jazdil som vtedy ešte s Roburom a išli sme do Bruselu. No to bola jazda, to si teraz nedokáže nikto ani predstaviť, takú diaľku absolvovať Roburom. Išiel s nami jeden pán z Matice Slovenskej, jeden pán z Trenčína, jedna pani z Prahy z Ministerstva kultúry a 11 muzikantov. Kapacita Robura bola šofér a 14 ľudí. Ja som bol aj šofér, aj dvanásty muzikant.“

Jozef Januška a jeho Es trubka

Ako dlho pôsobíš v kapele a koľko muzikantov a kapelníkov si zažil?

„Som tam už 55 rokov, najdlhšie zo všetkých. Nikto iný v tejto kapele tak dlho nepôbil. S touto muzikou som veľa zažil, výmeny muzikantov aj kapelníkov. Minimálne 50 muzikantov a spevákov, aj viac. Kapelníci boli: Pišta Dobiaš, Ivan Dobiaš, Ľuboš Krátky, Ľubo Kadlečík, Vítka a teraz je Jozef Král zo Soblahova. Zažil som 6 alebo 7 kapelníkov. Najlepší z kapelníkov bol Ivan Dobiaš, aj najdlhšie bol kapelníkom...“

Spomínaš si, kto by mohol byť po tebe druhý najdlhšie pôsobiaci muzikant z našej obce?

„Pamätám si Janka Zemánka, bol to Vladov otec, ktorý veľmi dlho bol muzikantom a končil v roku 1974. Inak to bol posledný kováčsky majster v Sedličnej, kováčsku dielňu a vyhňu mal vo dvore bývalého majera v Sedličnej. Ten už mal spravené dúchanie do vyhne na elektrinu. Ale predtým som chodieval s mojím otcom Viktorom podkúvať kone ku kováčovi Bacovi a tam som musel ťahať mechý a to bola iná robota. Neskôr tam potom mal spravenú šusterskú dielňu Ondrej Kmeťo.“

Aké máš ďalšie koníčky?

„Ako druhý môj najväčší koníček je turistika, prešiel som kus sveta, aj mimo Európy, ale to by bolo na iný článok. A vedúceho nám robieval horolezec Jozef Opatovský, ktorý je aktívny doteraz.“

Aká je tvoja súčasnosť a ako vidíš budúcnosť?

„Momentálne hrávam stále v Trenčianskej dvanástke na „es trúbku doprovod“. So spevom som už skončil, mohol by som, ale nechcem, už nemám ten hlas, čo bol. Prebieha hudobné leto po uvoľnení opatrení kvôli covidu, lebo predtým sa dlho nehralo, vyše roka a máme veľa koncertov. A hrať chcem, dokiaľ budem vládnuť a bude ma to baviť.“

Ďakujeme za rozhovor a želáme veľa zdravia a ešte veľa zážitkov a úspechov pri muzike.

Štefan Šmatlák

Jozef Januška vstrede

Fotografia dostala život

Pátrali sme

V minulom čísle Hlasu sme v rubrike Historické foto zverejnili fotografiu žien zo Stankoviec. Do redakcie sa nám ozvalo viacero ľudí, ktorí nám pomohli identifikovať ženy na fotografii. Nepodarilo sa nám zistiť meno iba jednej pani.

Ponúkame vám teda mená ľudí na fotografii a takto prepojíme osudy týchto dám s dnešnou generáciou. Niektoré ženy sú stále súčasťou dnešných dní, a tak sme naozaj radi, že ich totožnosť vám môžeme ponúknuť.

Horný rad z ľavej strany – Medvedíková Mária (Mariška), Bučková Katarína, Medvedíková Mária (Baritaska), Čaňová Zuzana, Hašková Katarína (babka Humerka) s vnučkou Ľubkou Haškovou.

Stredný rad z ľavej strany – Pelechová Anna, Repková Magda, ďalej pani, ktorú sa nám nepodarilo identifikovať, Repková Mária, babka Zlatošová.

Spodný rad z ľavej strany – gazdiná Hrušovská (pravdepodobne Mária), Urbánková Anna, Záhumenská Eva (tetka Kostelníček) a Porubanová Anna s vnukom Ivanom Porubanom.

Ak sa nájde niekto, kto by nám pomohol dotvoriť menoslov ľudí na fotke, budeme veľmi radi.

Dušan Pevný

Lipovec

Historické udalosti

Ked' mi 22. júla zavolať kamarát Miloš a spýtal sa ma, či viem, aké výročie pripadá na tento deň, zostal som zaskočený a nevedel som mu odpovedať. Na každý deň pripadá výročie nejakej udalosti, a keďže Miloša dobre poznám a viem, že je priam chodiacou encyklopédiou na dátumy, bol som zvedavý, na čo ma chce upozorniť. Vedel som, že to bude niečo významné, ale nie možno našimi médiami pripomínané. Aj tak bolo. „Dnes je presne 80 rokov od bitky pri Lipovci,” povedal.

Lipovec (Lypovec) je ukrajinské mestečko ležiace na oboch brehoch rieky Sob vo Vinnyckej oblasti. V lete 1941 mal Lipovec asi 15 000 obyvateľov, ktorí sa zaoberali najmä poľnohospodárstvom, keďže okolitý kraj bol veľmi úrodný. V tom čase sa okolo mesta rozprestierali veľké pšeničné, zemiakové a hrachové polia. Mierne zvlnený terén bol porastený malými lesíkmi.

Presne mesiac po začiatku vojenských operácií proti Sovietskemu zväzu a vpáde nemeckých vojsk do ZSSR sa pri Lipovci odohrala vojenská operácia, v priebehu ktorej jedného dňa zahynulo najviac slovenských vojakov – príslušníkov Slovenskej armády. Nemecko pôvodne vyhlasovalo, že neráta s vojenskou pomocou armády Slovenskej republiky v bojoch proti Sovietskemu zväzu. Uvažovalo sa len s technickým zabezpečením Wehrmachtu. Všetko sa zmenilo po júnovom vpáde nemeckých vojsk (krycí názov Barbarossa). Tesne pred začiatkom bojov (ráno 22. júna 1941) bolo slovenskej vláde oznámené, že Nemecko očakáva aktívne zapojenie slovenskej armády. Na základe toho sa už 24. júna Slovensko pripojilo k nemeckým vojskám v ťažení proti Sovietskemu zväzu. Do bojov ako prvá zasiahla tzv. „*Rýchla skupina*“, ktorá bola ale začiatkom júla doplnená ďalšími vojenskými jednotkami a zmenená na „*Rýchlu brigádu*“ (RB). Celkový stav RB bol takmer 5000 mužov. Vo výzbroji mala okrem osobných,

nákladných a zdravotníckych automobilov aj 36 ľahkých tankov, 2 mínomety, 4 horské kanóny, 12 húfnic a ďalší vojenský materiál. Väčšinu mužstva tvorili mladí vojaci prezenčnej služby ročníkov 1918 až 1920 a väčšina dôstojníkov tiež nebola staršia. Boli to teda muži bez bojových skúseností. RB mala silné delostrelectvo aj tankovú jednotku, avšak nedostatok pechoty.

RB pôsobila v okolí západoukrajinského mesta Sambor, ale začiatkom júla bola presunutá cez L'vov až do priestoru Vinnica – Lipovec. Podľa príkazov nemeckého velenia mala preraziť front pri meste Vinnica a rýchlym postupom v tyle sovietskych vojsk im uzavrieť jedinou ústupovú cestu a obsadiť železničný uzol. Pri plnení úlohy mala RB získať asi 10 000 zajatcov a veľa vojenského materiálu. Ale už samotní velitelia RB vyjadrili obavy z výsledkov bojovej akcie, ktorá bola pre neskúsených slovenských vojakov veľmi náročná. O náročnosti útoku svedčí i fakt, že nemecký generál L. von Kübler, veliteľ 49. nemeckého horského zboru, pod ktorý RB spadala, prisľúbil za úspešné splnenie všetkým príslušníkom RB polročné dovolenky.

V Lipovci, na ktorý mala postupovať RB, bola umiestnená 44. sovietska horská strelecká divízia pod velením generálmajora S. A. Tkačenka. V čase bitky bol jej stav asi 7 500 vojakov. Keďže mestečko Lipovec bolo dôleži-

Ondrej Horňáček

tou cestnou križovatkou kvôli zabezpečeniu úspešného ústupu sovietskych vojsk na novú bojovú líniu, museli sovietske jednotky Lipovec ubrániť.

Za svitania 22. júla 1941 začal postup RB s úlohou prenasledovať ustupujúceho nepriateľa. Pod ochranou hustej hmy sa viac ako kilometer dlhá slovenská kolóna presúvala smerom na Lipovec. Obrnené vozy a tanky boli už blízko mesta, keď sa začala dvíhať hmla a vojenská kolóna bola ako na dlani. Sovietske delostrelectvo umiestnené na pahorkoch západne od Lipovca, spustilo na ňu paľbu. Slnečné lúče sa odrážali v čelných sklách áut kolóny, a tak mali sovietski strelci uľahčené zameriavanie. Šoféri s autami sa rozptýlili do poľa po oboch stranách cesty, ale tam nabehli na míny. Polia boli totiž zaminované, voľná zostala iba cesta. Výbuchy delostreleckých granátov a mín sa ozývali zo všetkých strán. Pešiáci, ktorí povyskakovali z nákladných áut sa mohli ukryť len v plytkej priekope vedľa cesty. Pšeničné polia na viacerých miestach začali horieť. Za vzniknutej paniky sa viacerí vojaci snažili zachrániť útekem, dôstojníci ich museli zastavovať strelbou do vzduchu. Postupne sa ale situáciu podarilo zvládnuť, slovenskí vojaci sa po skupinách sformovali za terénymi nerovnosťami a v blízkom lesíku. Postup pechoty ohrozovali okrem paľby z kopcov aj sovietski vojaci ukrytí na okrajoch pšeničných lánov v tzv. líščích dierach. To boli okopy pre 2 až 6 stojacich strelcov v tvare „U“, vykpané tak, aby sa mohli navzájom podporovať paľbou. S podporou tankov LT-35 sa slovenským vojakom podarilo okolo 10. hodiny zaujať obranné postavenie na úpätí svahu pred Lipovcom. Veleniu bolo jasné, že výsledok boja s početnejším nepriateľom, ktorý mal navyše výborný prehľad o bojovom postavení z výšin

Vojenský cintorín v Lipovci - súčasnosť

pred mestom, bol neistý bez podpory nemeckých vojsk. Tej sa však nedočkali, pretože nemecké divízie boli viazané v silných bojoch. Slovenskí vojaci boli odkázaní iba na seba. Tesne popoludní RB zahájila útok v priestore širokom asi 2 km. Útočiacie jednotky pod neustálou palbou nepriateľa obsadili síce časť Lipovca, no držali sa len vďaka podpore tankov a obrnených áut. Lenže po asi troch hodinách bojov, ťažkej technike dochádzali zásoby streliva a pohonných hmôt a bolo nariadené jej stiahnutie z predmestia na doplnenie. Bolo to zlé rozhodnutie. Pechota prišla v rozhodujúcich okamihoch bitky o najväčšiu podporu a bola vytlačená z pozícií. Okolo 18. hodiny slovenské tanky síce opäť vnikli do mesta, ale dokázali len pomôcť asi 200 slovenským vojakom prebiť sa z obkľúčenia. Po krutých bojoch bol večer Lipovec opäť v rukách Červenej armády.

Boj o Lipovec dopadol pre RB zle. Mesto nedobyla a utrpela veľké straty. **V jednom dni zahynulo 68 slovenských vojakov** (62 priamo v boji, 3 zomreli na následky zranení, ďalší 7 zomreli v najbližších dňoch). Napriek tomu slovenskí vojaci bojovali statočne a sovietskym jednotkám spôsobili ťažké straty (asi 700 vojakov) najmä vďaka svojej prevahe v použití ťažkej techniky. Na neúspechu RB má veľký podiel jeho veliteľstvo. Neskúsené jednotky poslali do boja bez dôkladného prieskumu a bez leteckej podpory.

Bitka pri Lipovci bola len bezvýznamnou bitkou v rámci veľkej obkľúčovacej operácie vedenej Wehrmachtom pri Umani. Výsledok bitky bol v skutočnosti nerozhodný, pretože obaja protivníci po celodennom boji zaujímali rovnaké pozície ako deň predtým. Najväčší úžitok z bitky mali Nemci. Nasadením RB do boja ušetrili sily a životy svojich jednotiek. Slovenské velenie sa však tiež poučilo. Zvyšok RB prešiel kvalitným výcvikom a bol zaradený do novovzniknutej Rýchlej a Zaisťovacej divízie.

Pre našu obec a niektoré rodiny v nej (Jančová, Škúca) má bitka pri Lipovci aj iný rozmer. Zahynul v nej náš rodák a ich rodinný príslušník **Ondrej Horňáček**, v tom čase ešte ani nie 22-ročný vojak Slovenskej armády. Narodil sa 25. septembra 1919 v Malých Stankovciach č. 36 ako tretie dieťa rodičom Štefanovi Jurajovi Horňáčkovi (1891 – 1964) a Alžbete, rod. Hornákovéj (1891 – 1968). Ondrej bol, ako sa hovorí, vymodlené dieťa. Po dvoch dcérach: Zuzanne (nar. 1914) a Anne prišiel vytúžený syn. Z rozprávania sa o ňom zachovalo, že to bol veľmi šikovný pohľadný mládenec v rodine aj v dedine obľúbený pre svoju ochotu každému pomôcť. Po prezenčnej vojenskej službe si plánoval založiť rodinu, no osud mu napísal iný životný príbeh. Rodina Horňáčková bola ťažko skúšaná už za I. svetovej vojny. Ondrejov otec Štefan-Juraj sa vrátil domov s trvalo poškodeným zdravím, keď mu po zranení bol

priznaný 30 % invalidný príspevok. Štefanov brat Ondrej na východnom fronte zahynul. Rovnaký osud, žiaľ, čakal aj na mladého Ondreja. Ako vojak – strelník 6. pešieho pluku bol príslušníkom Rýchlej brigády v boji pri Lipovci, kde 22. júla 1941 zahynul. Príčinou smrti bol priestrel lebky. Smrtiaci projektil ho našiel buď už v ranných hodinách pri ostreľovaní slovenskej kolóny postupujúcej na Lipovec, alebo ho zastrelil sovietsky vojak z niektorej „líščej diery“, ktoré boli vykopané po krajoch polí. Tak či onak, Ondrejova smrť bola celkom zbytočná ako i smrť ostatných jeho kamarátov v tom dni. Ondrej je pochovaný na Vojenskom cintoríne v Lipovci v hrobe číslo 80400056.

V rodine Horňáčkovcov zavládol veľký smútok, najmä matka ťažko znášala smrť svojho milovaného syna. Aj dedina bola v šoku, prečo práve ten príjemný mladý muž musel zahynúť. Ozaj, prečo? Zamyslime sa aspoň na chvíľku nad príčinami a dôsledkami takýchto nešťastí.

Život prináša denne množstvo bolestí a utrpení, ktoré nedokážeme ovplyvniť. Ale sú také, ktoré svojim prístupom k životu, no najmä k ľuďom dokážeme zmierniť ak nie celkom znegovať. A tie hlúpe, nezmyselné vojny k nim patria. Mám silný, neodbytný pocit, že sklzávame do „*orwellovskej doby*“. Klamstvo, faloš, potieranie pravdy a zdravého úsudku sa stávajú meradlom úspechu. Sú akoby materským mliekom našej konzumnej doby. Z toho plynúca apatia a nenávisť sa nebadane šíri do vzťahov medzi ľuďmi. Vedíme svoje súkromné vojny a neuvedomujeme si, že práve narušené vzťahy medzi rodinami, priateľmi sú vlastne už podhubím vojny. Pritom stačí tak málo. Možno len úsmev, rozhovor, vypočutie...

Slavo Tomík

Pramene a lit.:

MIČIANIK, P. Slovenská armáda v ťažení proti Sovietskemu zväzu I., str. 86 – 137.

Rodná matrika v Trenčianskych Stankovciach.

Úmrtná matrika v Trenčianskych Stankovciach.

Foto Ondreja Horňáčka poskytol Miloš Jančo.

Provizórny cintorín slovenských vojakov

Slovenská Niagara

Udalosť

Áno, tak sa dalo s určitosťou povedať o Niagarských vodopádoch 1. septembra 2021, kedy vo večerných hodinách boli kanadské Niagarské vodopády Horseshoe (Konská podkova) počas 15 minút laserovo umelecky osvetľované slovenskou trikolórou: biela, modrá, červená.

©STACHOphoto

Ako to všetko začalo? Počas hlbokkej pandémie, pred pol rokom, slovenský veľvyslanec v Ottawe, pán Vít Koziak rozmýšľal, ako unikátne spropagovať krajinu medzi Tatrami a Dunajom pre severoamerickú verejnosť. A skvelý nápad nezostal dlho na seba čakať – pri príležitosti Dňa Slovenskej Ústavy osvetliť Niagarské vodopády slovenskou trikolórou.

Niagarské vodopády sú svetovou turistickou atrakciou. Ich umelecké osvetlenie našimi

národnými farbami sledovali tisíce turistov naživo, a tiež prostredníctvom Internetu. Pán veľvyslanec našiel správny know-how, presvedčil vedenie riaditeľstva Niagara Parks a dokázal tak premeniť skvelú myšlienku do nádherného umeleckého svetelného efektu, ktorý sa zapísal do histórie vodopádov.

Pamätný deň, štátny sviatok Slovenska, 1. september, Deň Ústavy prežívali s veľkou radosťou hlavne členovia slovenskej komunity

z južného Ontária, ktorí sa tejto význačnej udalosti mohli osobne zúčastniť.

Objektívmi svojich fotoaparátov zachytávali túto významnú historickú udalosť aj úspešní fotografi slovenského pôvodu páni Yuri Dojč a Paul Stacho a rovnako aj slovenská TV producentka ako súčasť Slovak Spectrum team z Ottawy pani Anne Ladouceur.

Text a fotografie: Paul Stacho

Prechod cez hranice

Práca žiakov školy

Cez tieto letné prázdniny, napriek covidovým opatreniam, sme sa rozhodli, že pôjdeme na dovolenku na severný Cyprus.

Dovolenka bola perfektná, bolo tam super. Veľmi rýchlo nám to ubehlo. Deň pred odchodom sme išli všetci na PCR testy. Na druhý deň boli výsledky. Oznámili nám, že sme všetci negatívni a máme si ísť pre výsledky.

Lenže ja aj môj otec máme rovnaké meno a priezvisko... Výsledky sme zobrali, skontrolovali sme iba mená a priezviská a rýchlo sme nastúpili do autobusu, ktorý nás mal odviezť na letisko. Po ceste sme mali prejsť až cez dve hranice, cyperskú a anglickú. Cez anglickú preto, že Cyprus je ešte stále pod anglickou kontrolou. Povedali nám, že práve na tej anglickej hranici kontrolujú úplne všetky doklady a papiere veľmi dôkladne.

Cez cyperskú hranicu sme prešli veľmi ľahko, kontrolovali iba pasy. Potom nám povedali, aby sme si vytiahli testy PCR. Až vtedy si mama všimla, že nám dali dva rovnaké testy. Moje, teda s mojím dátumom narodenia, a otcov nám chýba. Teda, jeho test nám nedali a môj máme dvakrát. Všetci sme zostali v strese: „Čo budeemeeee roobiť, ak si to všimnú a nepustia nás ďalej?“ Bol to veľký tlak a stres...

Nakoniec však boli páni policajti veľmi milí, a asi aj preto, že už bolo veľmi neskoro v noci, kontrolovali iba, či súhlasí meno s pasom.

Tak všetko dobre dopadlo a cez hranice sme všetci prešli, a aj šťastlivo doleteli do Bratislavy.

Roman Herák, 7.A

Vznik spoločnej obce

50 rokov od zlúčenia

V tomto roku si pripomínáme v našej dedine udalosti, ktoré podstatne zmienili ďalší rozvoj našich pôvodných štyroch obcí. Samozrejme, v súčasnosti máme iný pohľad na zlúčenie obcí a sústredenie výkonu správy v jeden úrad, ktoré sa udialo v roku 1971. Zlúčenie však ponúklo dodatočné zdroje pre rozvoj samosprávy a poskytovanie kvalitnejších služieb občanom.

Z pohľadu histórie sa za obdobie rokov 1948-1989 i z dôvodu zlučovania zredukoval počet obcí v SR takmer o 20 %. Procesy zlučovania boli najintenzívnejšie v 70. rokoch 20. storočia. V zákone č. 71/1969 Zb. o územnom členení Slovenskej socialistickej republiky z 27. júna 1969, v paragrafe č. 5 sa uvádza, že z dôležitých spoločenských záujmov, najmä pre vytvorenie lepších predpokladov na ďalší hospodársky a kultúrny rozvoj možno vytvoriť, zrušiť alebo zlúčiť obce. O takomto opatrení, ak išlo o obce v tom istom okrese, a ak s tým súhlasili Miestne národné výbory a občania dotknutých obcí, rozhodoval Okresný národný výbor. Uvedený zákon platil 20 rokov. Je potrebné tiež povedať, že zlučovanie obcí v danom období nebolo všade úspešné.

Prvý pokus zlučovania našich pôvodných štyroch obcí bol v roku 1942 na základe zákona č. 115 z toho istého roku. Bol neúspešný, pravdepodobne i z dôvodu návrhu názvu novej obce. V roku 1971 sa pôvodné obce k problematike zlúčenia obcí opäť vrátili.

Na svojich zasadnutiach v júni a hlavne v júli 1971 poslanci jednotlivých obcí posudzovali zlúčenie obcí ako i návrhy názvu novej zlúčenej obce.

Veřejné zasadnutia v jednotlivých obciach k problematike zlúčenia obcí do jednej sa

uskutočnili v jednotnom termíne dňa 29. júla 1971 o 19.30 hodine. Týchto zasadnutí sa zúčastnili tiež zástupcovia dedinskej organizácie komunistickej strany, spoločenských organizácií, zástupcovia ONV ako i občania obce. Vyberáme z uznesení daných zasadnutí v jednotlivých obciach.

Obec Rozvadze zastupovali v danom období poslanci MNV (Miestny národný výbor) - A. Cibulíková, J. Kadák, O. Kadák, E. Žiačková, P. Bočák, J. Bočák, J. Gabriš, J. Beták, J. Minárik, O. Sedláček. Poslanci schválili návrh rady MNV zo dňa 23.7.1971 - zlúčenie obcí

Sedličná, Malé Stankovce, Rozvadze, Veľké Stankovce do jednej obce ako i názov novej obce Trenčianske Inovce. Zároveň v uznesení je definované i zlúčenie jednotlivých poľnohospodárskych družstiev do jedného JRD (Jednotné roľnícke družstvo). Posledným predsedom MNV v obci bol pán Pavol Mikuláš.

V Sedličnej bol v roku 1971 posledný predseda MNV pán Jozef Porubský. Zasadnutia, kde sa jednalo o zlúčenie obcí sa zúčastnili nasledujúci poslanci - J. Obdržal, A. Mišech, J. Zemánek, J. Lipták, M. Beňovičová, M. Šmatláková, E. Škúciová, K. Mojžišová, V. Juráček, J. Bočák. Poslanci schválili zlúčenie obcí, jednohlasne sa uzniesli aby utvorená spoločná obec mala pomenovanie Nové Stankovce.

V obci Veľké Stankovce bol posledným predsedom MNV pán Štefan Hladký. Prítomní poslanci na zasadnutí, ktorí schvaľovali zlúčenie obcí, boli: J. Holíčka, Š. Záhumenský, A. Ďurišová, K. Bučková, J. Ľadovičová, K. Ľahká, A. Jančová, Š. Križan, Š. Ďuriš, Š. Kadlečík, M. Hrušovský, J. Ďuriš, R. Ševčík, A. Ďuriš. Uvedení poslanci jednohlasne súhlasili so zlúčením tunajších obcí ako i so zlúčením JRD. Zároveň schválili názov novej obce - Považské Stankovce.

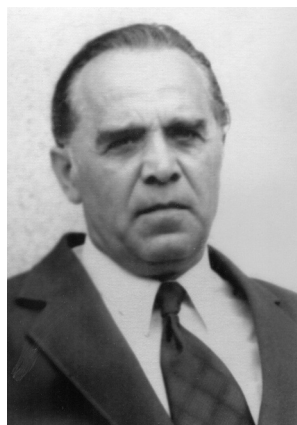
V obci Malé Stankovce bol v tom období posledným predsedom MNV pán Michal Humera. V poslaneckom zbore pôsobili nasledujúci občania obce - Š. Škyta, J. Mojžiš, Š. Viglaský, P. Kadlečík a ďalší. Plenárne zasadnutie poslancov na základe návrhu rady MNV zo dňa 18. júna 1971 súhlasilo so zlúčením obcí. Poslanci schválili názov novej obce - Trenčianske Stankovce, ktorý v konečnom dôsledku nesie zlúčená obec dodnes.

Záverečné rozhodnutie o názve urobil Okresný národný výbor dňa 18. augusta 1971, ktorý schválil zlúčenie obcí Sedličná, Malé Stankovce, Rozvadze, Veľké Stankovce do spoločnej obce Trenčianske Stankovce. A tak bola obec zapísaná na Ministerstve vnútra Československej socialistickej republiky dňa 27. novembra 1971. Toto je tzv. rodným listom našej spoločnej obce - Trenčianske Stankovce.

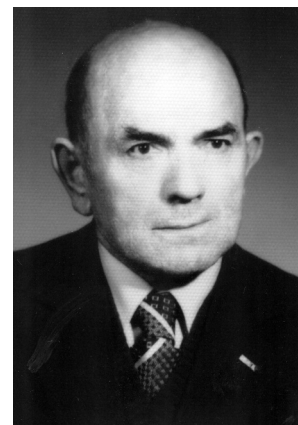
Jozef Kadák

Štefan Hladký

Michal Humera

Pavol Mikuláš

Spoločenský život pred polstoročím

50 rokov od zlúčenia

Pred päťdesiatimi rokmi rozhodli poslanci obcí Rozvadzce, Sedličná, Malé Stankovce, Veľké Stankovce o zlúčení do jednej obce Trenčianske Stankovce. Bola to zmena, ktorá v mnohom ovplyvnila život občanov vtedajších obcí.

Každá obec mala svoju vlastnú históriu, kultúru. V obciach boli v 60. – 70. rokoch aktívni hlavne divadelní ochotníci. V tom období fungovalo viacero spoločenských organizácií, ich aktivita však nebola rovnaká.

V Malých Stankovciach a v Sedličnej boli aktívni chovatelia, organizácia ovocinárov, záhradkárov. Vo Veľkých Stankovciach to boli požiarnici, dychová hudba. V Rozvadžoch hlavne futbalisti, ale aj divadlo a detský folklór. V Sedličnej ochotnícke divadlo či Zväzarm. Činnosť viacerých organizácií sa prejavovala v organizovaní tanečných zábav, ktoré boli zdrojom príjmov. Tie boli v letnom období organizované najmä v exteriéri. Tanečné parkety však neboli špeciálne upravované.

V zimnom období boli zábavy organizované v sálach, ktoré mali obce k dispozícii. Vo Veľkých Stankovciach to bol kultúrny dom, ktorý bol zároveň i najväčší zo všetkých obcí. V Malých Stankovciach boli na kultúru využívané priestory terajšieho zborového domu. V Sedlič-

nej občan na kultúru využívali budovu bývalej školy, v ktorej sa okrem tanečných zábav poriadali divadelné, ale aj filmové predstavenia. Obyvatelia Rozvadž mali k dispozícii priestory sály v budove štátnych majetkov, mnohí ho poznali pod názvom „Šalanda“.

Ked' hovoríme v danom období o kultúre, nesmieme zabudnúť na knižnice. Každá obec mala svoju vlastnú knižnicu, ktoré viedli tak ako aj kroniky jednotlivých obcí najčastejšie učiteľky zo základnej školy. Podľa údajov z kroník bolo napríklad v knižnici vo Veľkých Stankovciach cez 3 000 zväzkov a 230 stálych čitateľov, alebo v rozvadskej knižnici bolo v roku 1970 evidovaných 1 323 zväzkov kníh.

So stavbou novej školy sa začalo v januári 1955, slávnostne bola odovzdaná verejnosti 28. októbra 1956. Škola mala 11 tried, telocvičňu. V prvých rokoch mala škola názov Osemročná stredná škola vo Veľkých Stankovciach a bola určená pre 6. až 8. ročník. V roku 1961 bola škola premenovaná na Základnú deväťročnú školu. Začiatkom 70. rokov školu navštevovali deti zo Sedličnej, Malých Stankoviec, Rozvadž, Veľkých Stankoviec a od piateho ročníka i deti zo Selca, Krivosúd Bodovky, Veľkých Bieroviec a Opatoviec. V danom období školu navštevovalo viac ako 700 žiakov. Na prvom stupni vzdelávania bola dvojsmennosť (vyučovalo sa ráno i poobede).

V budove terajšieho zdravotného strediska pôsobil jeden obvodný lekár pre dospelých a detská lekárka pre všetky štyri obce. Väčšina pracujúcich obyvateľov obce mala svojich všeobecných lekárov v mieste svojho pracoviska. V základnej škole bol zubný lekár.

Jozef Kadák

Športovanie a ihriská pred zlúčením obcí

Bývalé obce, z ktorých vznikla naša súčasná obec Trenčianske Stankovce, žili svojím aktívnym životom aj v dobe pred zlúčením. V každej z bývalých obcí pôsobili rôzne spoločenské organizácie, ktoré rozvíjali svoju činnosť a výnimkou v tomto nebol ani šport a športové a pohybové aktivity.

Ihrisko v Stankovciach

Športovaniu a pohybovým aktivitám sa venovala hlavne a v najväčšej miere mládež. Na športovanie a pohyb na čerstvom vzduchu využívali deti a mládež každú voľnú chvíľku a tým si už do útleho detstva pestovali prirodzenú imunitu a odolnosť voči rôznym chorobám, vakcinácia ako prevencia vôbec nebola potrebná. A keďže ihriská a športoviská bolo málo a podmienky na športovanie neboli také, ako v dnešnej dobe, tak sa športovalo, kde sa len dalo, na každom voľnom „plácku“. Futbal a hokej sa bežne hrávali na uliciach, stačili len kamene, ktorými sa vyznačili bránky, a krieda alebo kúsok tehly na vyčiaranie plochy ihriska. Automobilová premávka nebola taká hustá ako teraz. Keď išlo nejaké auto, tak sme sa uhli na kraj a keď prešlo, pokračovalo sa v hre. Keď sa hral tenis alebo volejbal, tak na miesto siete bol špagát a ten sa buď spustil, alebo nadvihol.

Dievčatá hrávali na ulici vybíjanú, na hry s loptami im stačil aj múr a so švihadlom alebo gumou sa dalo cvičiť hociakde. Hrával sa aj stolný tenis a to tak, že na drevené kozy sa položili staré dvere a už sa hralo. Keď bol populárny tenis, tak sme svojpomocne spravili škvárové ihrisko, neskôr bolo antukové. V Sedličnej bolo v strede ulice, ktorá ešte vtedy nebola zastavaná rodinnými domami, a v Malých Stankovciach si spravili tenisový kurt vedľa Zlatoša. A, samozrejme, vozili sme sa hádam každodenne na bicykloch a nielen v obci, ale často aj do polí a hôr.

V bývalých obciach boli aj ihriská, a to v každej z bývalých obcí a hádam najznámejšie a najviac využívané bolo futbalové ihrisko v Rozvadoch. Stálo tam, kde je teraz futbalový štadión a svoje sídlo tam mala TJ Družstevník Rozvadze. Na tomto ihrisku nehrá-

50 rokov od zlúčenia

vali zápasy len hráči z Rozvadz, ale v mužstve pôsobili aj hráči z ostatných našich bývalých obcí. Vo Veľkých Stankovciach bolo futbalové ihrisko Na baniach a jeden rok sa tam hrávali aj súťažné zápasy. V Malých Stankovciach bolo a stále je ihrisko pri škole. Využívalo sa nielen na futbal, ale aj na iné športy a disciplíny, napríklad kriketkou, granátom alebo oštepom. Dráha vedľa ihriska slúžila na rozbehy pri skoku do diaľky a tiež na behy na 50 a 60 m. Pri škole za lietadlom bolo multifunkčné ihrisko, ktoré v lete slúžilo hlavne na minifutbal a hádzanú a cez zimu (a vtedy bývali tuhé zimy) tam bola ľadová plocha slúžiaca na hokej alebo korčuľovanie. A, samozrejme, školská telocvičňa, kde nešportovali len žiaci školy, ale slúžila aj verejnosti. V Sedličnej bolo ihrisko asi 500 m od obce pod Inovčekom. Bolo veľmi často navštevované, hlavne v odpoľudňajších a podvečerných hodinách. Slúžilo hlavne futbalovým nadšencom. Aj keď bolo nerovné, hrboľaté, v tej dobe to všetkým stačilo. V hornej časti bolo zúžené, preto si ho hráči aj za pomoci ťažkej techniky rozšírili a upravili. Veľmi známe a populárne boli futbalové zápasy ženatí – slobodní, ktoré sa tam každoročne konávali za bohatej diváckej účasti, niekedy aj 300 ľudí.

Ihrisko na Inovčeku

Táto časť chotára neslúžila len futbalistom, ale bolo to miesto častých vychádzok do prírody celých rodín aj s malými deťmi. Z Inovčeka je pekný výhľad na široké okolie a za Inovčekom pri potoku bolo bagrovisko zaplavené vodou a slúžilo ako kúpalisko. Cez zimu sa z Inovčeka sánkovalo, lyžovalo, bobovalo a každoročne sa konávali sánkarské preteky. Za výčap účastníkom týchto pretekov slúžila pastierska koliba, ktorá stála vedľa ihriska. Teraz sa pod Inovčekom v mieste bývalého ihriska nachádza Ranč s koňmi.

Toto všetko je už minulosť, doba sa zmenila, pribudli športoviská a zlepšili sa podmienky na šport v našej obci. Je len na škodu vecí, že záujem o šport a pohybové aktivity je hlavne medzi mládežou na útlme. Je len na nás všetkých pripomenúť mladým, za akých podmienok sa športovalo kedysi, aby si vážili, čo všetko sa u nás pre šport spravilo a vybudovalo, a aby viac využívali športoviská na šport a pohybové aktivity.

Štefan Šmatlák

Družstvá a štátne majetky pre zlúčením

Pri sledovaní udalostí pred 50 rokmi, ktoré viedli k zlúčeniu našich obcí, nesmieme zabudnúť na jednotné roľnícke družstvá, teda našich poľnohospodárov a štátne majetky. Vo vtedajších obciach pôsobili štyri družstvá a dva štátne majetky. Pozrime sa teda na to, čo a kto bol predchodcom zlúčeného jednotného roľníckeho družstva v Trenčianskych Stankovciach.

Treba povedať, že v tej dobe a v zriadení, kde sa všetko podriaďovalo nariadeniam a smerniciam vtedajšej vládnucej komunistickej strany, sa po 9. zjazde KSČ dospelo k tomu, že správnu cestou dediny je kolektívizácia poľnohospodárstva. Aspoň tak sme sa to dočítali

v dobových dokumentoch.

Tiež sa popisalo, že sa časom podarilo uskutočniť úplnú socializáciu poľnohospodárskej pôdy. Aj pod týmto heslom sa v našej obci konali v závere roku 1971 organizačné práce na zlúčenie jednotlivých družstiev do spoločného.

50 rokov od zlúčenia

Tieto vyústili do ustanovujúcej schôdze, ktorá sa konala dňa 9. decembra 1971 v kultúrnom dome vo Veľkých Stankovciach. Tu boli položené základy spoločne hospodáriaceho družstva, v ktorom sa spojili stankovské družstvá so seleckým a vzniklo tak Jednotné roľnícke družstvo Inovec so sídlom v Trenčianskych Stankovciach.

Oficiálne začali spoločne hospodáriť dňom 1. januára 1972.

Výmery, s ktorými vstupovali jednotlivé JRD do spoločného boli nasledovné:

- Veľké Stankovce – 497,56 ha pôdy, z toho 342,93 ha ornej pôdy a 125 členov
- Malé Stankovce – 162,28 ha pôdy, z toho 109,68 ha ornej pôdy a 50 členov
- Sedličná – 80,23 ha pôdy, z toho 66,56 ha ornej pôdy a 29 členov
- Rozvadze – 156,51 ha pôdy, z toho 48,09 ha ornej pôdy a 43 členov
- Selec – 765,42 ha pôdy, z toho 283,35 ha ornej pôdy a 123 členov.

Poslední predstavitelia jednotlivých družstiev pred zlúčením, aspoň teda tak, ako ich uvádzajú kroniky:

- Veľké Stankovce – Jozef Holička ako predseda, Štefan Škyta ako ekonóm
- Malé Stankovce – Štefan Horňáček ako predseda, Alice Lahká ako ekonóm
- Sedličná – Jozef Staník ako predseda, Ľubica Zajacová ako ekonóm
- Rozvadze – Anton Beták ako predseda, Emil Tomík ako ekonóm
- Selec – Štefan Puna ako predseda, Stanislav Cagalinec ako ekonóm.

Nesmieme zabudnúť i na tzv. štátne majetky, ktoré pôsobili na našom území dva – v Sedličnej a Rozvadzoch. Pôda, ktorú obhospodarovali, bola predovšetkým po majetných Židoch. Väčšinou sa na týchto poliach pestovala cukrová repa a tzv. „semenačka“, teda repa na produkciu semena. Chovalo sa i stádo oviec.

Poslednými správcami štátnych majetkov boli v Sedličnej pán Balúch a v Rozvadzoch pán Mikuláš. Znáмым bol aj posledný gazda na dvore v Sedličnej pán Boháčik. Drvivá väčšina pracovníkov štátnych majetkov po ich zániku prešla postupne pracovať do spoločného JRD.

V Sedličnej bývali aj cukrovárski inšpektori, známym bol najmä pán Bystriansky, ktorý neskôr učil na strednej poľnohospodárskej škole v Bernolákove.

Dušan Pevný, Eva Beňovičová

Učiteľ - Pavol Sýkorčín

Narodili sa u nás

V našej obci Trenčianske Stankovce, resp. bývalých obciach, sa narodilo alebo pôsobilo viacero osobností, ktoré sa natrvalo zapísali nielen do našich miestnych dejín, ale aj dejín celého Slovenska. O mnohých máme dostatok informácií, často si ich pripomínáme. O ďalších sa dozvedáme z historických prameňov alebo z počutia. Jedným z nich je aj náš rodák, učiteľ Pavol Sýkorčín.

Pavol Sýkorčín sa narodil vo Veľkých Stankovciach 23. 6. 1909. Gymnázium vyštudoval v Trenčíne, kde i maturoval. Zvolený bol školskou stolicou v roku 1931 za výpomocného učiteľa organistu v Kostolných Miticiach (vtedy patrili pod okres Bánovce n./B.) na školský rok 1931-32. Dňa 17. júna 1933 zložil doplňovaciu skúšku učiteľskej dospelosti na štátnom učiteľskom ústave v Prešove a ešte v tom istom mesiaci roku 1933 bol zvolený za učiteľa - organistu. V kronike sa píše: „*Za dlhé roky účinkovania si získal sympatie jak mládeže, tak i ostatných ľudí. Venoval sa najmä nacvičovaniu divadiel, za čo sa mu dostalo viackrát i pochvaly. Bol v dedine sudcom.*“

Na obecnom úrade v Trenčianskych Miticiach sa nachádza kronika, ktorú v r. 1931 začal viesť dnes už nebhý učiteľ školy v Kostolných Miticiach Pavol Sýkorčín. V rokoch 1931 - 1938 pôsobil Pavol Sýkorčín ako učiteľ a zároveň aj obecný kronikár v obci. Pán učiteľ Sýkorčín opustil školu v roku 1939 po osemročnom účinkovaní. Občania v ňom stratili obetavého a nezištného pracovníka na poli kultúrnom. Odišiel do Lúk pod Makytou.

Do Lúk pod Makytou prišiel už ako správca školy (riaditeľ) vo februári 1939. Od 1. septembra 1939 účinkovala na tamjšej Rímsko-

katolíckej ľudovej škole aj učiteľka Anna Sýkorčinová, rod. Mičudová, jeho manželka. Aj tu režíroval divadelné hry a s miestnymi ochotníkmi nacvičil tri divadelné predstavenia.

Pavol Sýkorčín bol v roku 1941 presunutý na meštiansku školu v Bánovciach nad Bebravou. Tam pôsobil do roku 1945. Všade vo svojej učiteľskej kariére bol snaživým učiteľom aj organistom. Bol ale aj horlivým pracovníkom v slovenskom národnom živote. Bol dobrým spevákom a členom Speváckeho zboru slovenských učiteľov.

Po odchode z Bánoviec nad Bebravou nastúpil ako učiteľ do Komjatíc. Aj tu sa okrem svojej učiteľskej praxe venoval aj ochotníckemu divadlu v obci. Bol uznávaným režisérom. V obci pôsobil do roku 1948. Komjatice sa po oslobodení stali centrom ochotníckeho divadla širokého okolia. Učiteľ Pavol Sýkorčín bol kultúrno-osvetový a národovecký činník.

V roku 1948 sa Pavol Sýkorčín vrátil bližšie k svojmu rodisku a pôsobil na ZŠ oproti Gymnázia v Trenčíne. Keď bola v roku 1952 otvorená v Trenčíne pri Odevných závodoch 4. ZŠ na terajšej ulici Veľkomoravská, tak prešiel na túto školu. Tu učil až do svojho odchodu do dôchodku a školský rok 1970/71 bol posledným v jeho pedagogickej praxi. Bol uznávaným

amatérskym maliarom a za svoje výtvarné diela získal viacero ocenení.

Takto si na svojho obľúbeného učiteľa spomína jeho bývalý žiak pán Ivan Marušinec: „*Žiaľ, nemáme žiadne foto pána učiteľa Sýkorčina. Ale veľmi dobre si na neho osobne v dobrom spomínam. Učil ma kreslenie a všeobecne bol obľúbený. To boli časy, keď rodičia poznali všetkých učiteľov. Priatelil sa s mojím otcom.*“

A nezabudlo sa na neho ani u nás v obci. Dodnes vo Veľkých Stankovciach prezývajú jednu rodinu po tomto učiteľovi a jeho rodine prídomkom - Sýkorčiných.

Štefan Šmatlák

Spomienky na pána učiteľa Sýkorčina

O pánovi učiteľovi Sýkorčínovi som počula od svojej tety ešte skôr, ako som ho spoznala. Vedela som, že je veľmi prísny, doteraz mám v hlave tetinu príhodu z hodiny matematiky. Mohlo to byť v prvej polovici 50. rokov 20. storočia, ZDŠ-ka „Za mostami“. Teta nebola matematický génus, a tak narafičila pred matematickou písomkou náhlu nevoľnosť.

Vybehla z triedy a schovala sa na žiackych WC. Tam dúfala, že ticho prečká hrozné minúty matematickej písomky. Aké však bolo jej prekvapenie, keď učiteľ matematiky pán Sýkorčín nelenil a cez vedľajšiu kabínku sa vyšplhal hore a pristihol ju, ako sa ulieva. Túto príhodu nám v rodine často za veľkého smiechu všetkých rozprávala a ja som nadobudla dojem, že učiteľ Sýkorčín patrí k postrachu školy. V roku 1964 som sa stala žiačkou 2. stupňa tej istej ZDŠ-ky a s pánom učiteľom Sýkorčínom som sa stretávala na hodinách výtvarnej výchovy.

Milovala som jeho prístup, ako nám dokázal za pár sekúnd namaľovať obrázok, učil nás tech-

niku maľby a kresby. Preto som sa prihlásila aj do výtvarného krúžku, ktorý viedol, a na ktorý mám krásne spomienky - chodili sme do prírody, maľovali sme na brehu Váhu, naučila som sa robiť linoryt. Členovia nášho krúžku získali na súťažiach mnohé ocenenia - čo bol výsledok práce nielen nás, ale aj pána učiteľa. V deviatom ročníku základnej školy nám pribudol vyučovací predmet deskriptívna geometria. Hoci ma to vždyťahlo k humanitným predmetom, mala som deskriptívu rada. Rozvíjala moje priestorové videnie.

Na pána učiteľa Sýkorčina rada spomínam, lebo si vážil poctivý prístup k práci a dokázal nás nadchnúť.

Spomienky

Keď som odišla študovať na Strednú všeobecnovzdelávaciu školu v Trenčíne, neskôr gymnázium, pán učiteľ bol v pred dôchodkovom veku. Nevieť však, či ešte na štvrtej „*zédeške*“ Za mostami v Trenčíne učil aj po roku 1968.

Marta Hlušíková

Haiti - rozporuplná krajina

Na potulkách svetom

Málokto sa z našich končín dostane do tejto vzdialenej krajiny. Mariánovi Kadákovi sa to podarilo. Bolo to síce pri pracovnej ceste, no život v tejto exotickej krajine videl na vlastné oči. A tak sme ho požiadali o rozhovor. Marián súhlasil, a tu sú jeho postrehy a zážitky.

Ako sa dostane človek zo Slovenska na Haiti?
„Moja cesta do strednej Ameriky bola pracovná cesta. V Karibiku som bol viackrát, vždy som bol riadne pracovne vyťažený, nikdy nie na dovolenkovom pobyte. Preto sa treba na moje rozprávanie pozerieť ináč, nie predstavami o dovolenke v exotických destináciách, ku ktorým som sa vlastne ani nedostal.“

Kolko času ste tam strávili, kedy ste tam boli, čím ste sa zaoberali?

„Na Haiti sme cestovali dnes už neexistujúcou nemeckou leteckou spoločnosťou. Pracovali sme v 1-2 mesačných turnusoch počas roka 2011. Ako som už spomínal, zaoberali sme sa údržbou lietadiel, ktorú sme realizovali v tom najväčšom hangári na svete - teda na otvorenom priestore letiska bez nejakého zastrešenia. Bolo to veľmi náročné, hlavne pri demontáži dielov z lietadla, aby sme ich nehládali na druhej strane letiska, pretože nekonečný horúci vietor vial každodenne a neprestajne. Stretli sme sa tu i s rôznymi „eko“ novinkami. Napr. použitý motorový olej sme museli vylievať do plechového suda, ale po čase sme zistili, že táto nádoba je zámerne prederavená a olej vyteká do trávy. Nakoniec som bol veľmi prekvapený, keď som videl letecký personál, ako s mačetami seká vysokú trávu za týmto našim kontajnerom, kde sa znehodnocoval ten spomenutý olej...“

Ako na vás zapôsobil krajina?

„Haiti na mňa zapôsobilo rozporuplne. Krajina bola v roku 2010 zasiahnutá silným zemetrasením s počtom obetí okolo 230 000. Nepoznal som túto krajinu predtým, ale keď som tam prišiel prvýkrát, v marci 2011 a po skončení práce sme si išli pozrieť hlavné mesto Port-au-Prince a prístav, padla mi sánka. Videli som

veľkú chudobu a takmer všade značný neporiadok. Pri pohľade na veľmi poškodené budovy a obytné domy mi mráz prechádzal po chrbte. Veľa ľudí nemalo strechu nad hlavou a bývali v stanových táboroch, také obrovské tábory som ešte nevidel. Bolo ich krásne vidieť aj z výšky, keď sme robili zálet, pretože všetky stany boli modrej farby. Zaujímavé bolo, že jednotky UN kontrolovali „poriadok“ v uliciach na tankoch a stanové tábory mali nočné osvetlenie z „pouličných“ lámp napájaných slnečnou energiou. Krásne to večer žiarilo do diaľky. Následne po zemetrasení vypukla epidémia cholery. Domáci doslova bojovali o prežitie - nedostatok základných potravín, vody...

Neviem a nikdy nepochopím, čím všetkým si prešli títo ľudia. Môj obdiv im patrí za to, ako sa vedeli podeliť so svojimi príbuznými či kama-

rátmi, ktorí prežili hrôzu zemetrasenia, ako si navzájom pomáhali v ťažkých chvíľach strát a beznádej.“

Ako sa správali ľudia?

„Ľudia sa správali ku cudzincom celkom fajn.

Ale napriek tomu nám bolo doporučené nechodiť na prechádzky po uliciach. Nevie, čím sa ľudia živili, nevidel som tam žiadne závody ani poľnohospodárstvo, ale stretol som sa tam napr. s čistením topánok pred letiskovou budovou. Alebo ďalší zážitok, ktorý mi zostal v pamäti z hlavného mesta, kde vykonávali dve letecké spoločnosti vnútroštátne lety. Keď prišiel taxík s nejakými zákazníkmi, zamestnanci leteckej spoločnosti sa doslova bili medzi sebou o kufre a batožinu zákazníkov, ktorí v tom momente vystupovali z taxíka, aby im mohli batožinu odnieť a takto si zarobiť.“

Čo vás najviac upútalo na Haiti?

„Haiti je veľmi silná kresťanská krajina. Nepochopil som doteraz ako Haitania - muži dokázali chodiť každú nedeľu skoro ráno do kostola vo vyžehlenej bielej košeli a čiernych nohaviciach. Stretol som aj ľudí, ktorí mali to šťastie a postavili si hrubú stavbu domu, no nedokázali našetriť dostatok finančných prostriedkov na to, aby ju dokončili a hlavne dorobili strechu domu. Veľa domov malo dokončené múry a strechy nikde.“

Nejaký zážitok z pobytu máte?

„Neviem, či sa to dá nazvať zážitkami alebo niečím iným, ale spomeniem aspoň niekoľko príhod, ktoré som zažil. Keď sme absolvovali cestu autom z letiska na hotel, kde sme na začiatku pobytu bývali, tak na zadných sedadlách vozidla sme si párkrát poriadne obúchali naše hlavy o sklo auta, pretože tie cesty, a to nemyslím nejaké vedľajšie, ale aj hlavné, boli v takom dezolátnom stave. Po čase sme prišli na to, ako si nerozbiť hlavu - pevne sa držať rukoväte nad oknom. Inžinierske siete boli

pravdepodobne riešené až za „pochodu“, pretože na hlavnej ceste v našom jazdnom pruhu bol vybetónovaný pilier, na ktorom bol umiestnený stĺp elektrického vedenia. Ak išlo auto v protismere, museli sme pred tým pilierom zastaviť a obísť ho, až keď bolo v protismere voľno. Aby som sa vrátil do dnešnej doby - denne jazdím po starej známej panelovej bánovskej ceste, ale môžem povedať, že je to „deluxe“ v porovnaní s cestami I. triedy na Haiti.

A tá elektrická energia, to je kapitola sama o sebe. Keďže ide o Karibik a nemrzne tam ani v zime, v každom hoteli alebo v lepšom ubytovaní bola nainštalovaná klimatizácia. Ide o pomerne energeticky náročné zariadenia vyžadujúce väčší príjem elektrickej energie. Niekoľkokrát sa stalo, že osvetlenie i klimatizácia prestala fungovať. A to nebola ani žiadna silná búrka, ako to poznáme pri výpadku elektrickej energie u nás. Ale domáci boli aj na túto situáciu pripravení: mali generátor elektrickej energie. Ten generátor mal veľkosť kontajnera, ktorý prevážajú lode. A ten sa s rachotom štartoval niekoľkokrát za noc. Predstavte si, že máte izbu nad týmto generátorom. Aby toho nebolo málo, ráno okolo štvrtej začal kikirikať

kohút. Možno viete, že v Karibiku sú veľmi uznávané bojové zápasy kohútov. Jeden z takýchto budúcich šampiónov bol priviazaný o fúrik a tam ráno o tej štvrtej kikirikal ostošest. Neskôr som mal možnosť zadarmo sledovať tréningy a aj bojové zápasy na dvore pod mojím oknom.

Spomenul by som ešte jeden príbeh. Po presťahovaní z hotela do ubytovne - skôr to bol apartmánový dom - bytovka, kde bol areál

ohradený vysokým plotom s ostrnatým drôtom, a preto sme si to nazvali, že bývame v Alcatraz. Jedného dňa podvečer prišla búrka. Po príchode z práce som unavený otvoril dvere do izby a vkročil rovno do vody na podlahe. Nebol som sám, čo sa takto osviežil. Kolega, s ktorým som mal spoločný balkón, bol na tom rovnako. Keď sme začali zisťovať, ako sa voda dostala do izby, vysvitlo, že dlažba na balkónoch bola vyspádovaná smerom dovnútra izby. Samozrejme, dažďová voda neodtekala smerom von, ale do izieb. Veď ona nejakú vytečie.

Musím vyjadriť obdiv pred tým, ako tam ľudia žijú, či skôr prežívajú. A preto by sme si mali viac vážiť našu krajinu a nesprávať sa k nej tak, akoby si tu každý mohol robiť, čo chce. Videl som Haiti aj z vtáčej perspektívy a bol som prekvapený, aká je táto časť ostrova vyprahnutá a suchá, bez zelene a stromov. Bol to veľký rozdiel oproti Dominikánskej republike, kde bola krajina krásne zelená a lesy plné stromov.

Nežil som s domácimi priamo v ich domovoch, ale prial by som im, aby sa aspoň ľudia zo stanovných táborov dostali do svojich domovov a nemuseli prežívať v stanoch. Lenže ich domy sú buď úplne zničené po zemetrasení, alebo vyžadujú nemalé finančné prostriedky na rekonštrukciu. A to je ťažká a dlhá cesta.”

Marián Kadák ml., Dušan Pevný

Tobogan

Práca žiakov školy

Cez prázdniny sme sa rozhodli, že pôjdeme na kúpalisko do Veľkého Medera. Sadli sme do auta a šli. Po ceste sme míňali atómovú elektrárňu v Jaslovských Bohuniciach. Keď sme prišli do cieľa, tak sme zaparkovali.

Vystúpili sme z auta a po ceste na kúpalisko sme si všimli malé stánky. Boli v nich rôzne syry, obľátky alebo chilli omáčky. Keď sme si kúpili lístky, tak sme sa išli prezliecť ku kabínkam. Vyšli sme von a bolo tam celkom veľa bazénov. Asi 4 plavecké a 8 termálnych.

A, samozrejme, tobogany. Tak som sa rozhodol, že na jeden pôjdem. Bola to taká ste-

na, po ktorej sa skĺzneš. Zobral som si koleso a videl som tú obrovskú vežu, kde tobogany boli. Tak som šliapal po nekončiacich sa schodoch, a keď som vyšiel na úplný vrch, tak mi bola strašná zima. Pozrel som sa dole a zatočila sa mi hlava ako nikdy predtým. Bolo to strašne vysoko, tak som čakal, kým pôjdem na rad.

Čakal som päť, desať, pätnásť minút, až kým

došiel na mňa rad. Sadol som si do kolesa a rozbehol sa. Ten tobogan bol strašne strmý, no už nebolo cesty späť. Začal som kričať z plných síl. Po skĺznutí som si povedal, že už nikdy na tobogan nepôjdem...

No, a čo som spravil po príchode na koniec toboganu? Išiel som naň znova, znova a znova..

Jakub Filko, 8.A

Dojímavý príbeh hodný zamyslenia

V mojich poznámkach som si našiel tento príbeh. Myslím, že je stále aktuálny a bude aktuálny vždy! Aj v dnešnej dobe! 1. októbra bol Medzinárodný deň starších ľudí, začal sa Mesiac úcty k starším. Čiže „príbeh hodný zamyslenia“ patrí všetkým a jeho slová sú viac ako dojímavé. Tu vám ho ponúkam.

80-ročný muž sedel doma v kresle spolu so svojím 45-ročným synom. Zrazu sa na ich okne usadil havran. Otec sa spýtal syna: „Čo je to?“ Syn mu odpovedal: „To je vrana.“ O pár minút neskôr sa ho otec opäť spýtal: „Čo je to?“ Syn povedal: „Otec, práve som ti to hovoril, je to vrana.“ Po chvíli sa otec syna spýtal tú istú

otázku aj tretíkrát: „Čo to je?“ V tom momente cítil v hlase svojho syna istú dávku podráždenia. „To je vrana. To je vrana, otec!“

Neprešlo veľa minút a otec sa to spýtal aj štvrtýkrát. Syn už tento raz zakričal: „Prečo sa stále pýtaš tú istú otázku znova a znova, hoci som ti už povedal, že je to vrana. Čomu nerozumieš?“

Na zamyslenie

Po chvíli sa otec odobral do svojej izby a vrátil sa so starým roztrhaným denníkom, ktorý si viedol od čias, kedy sa narodil jeho syn. Otvoril ho a požiadal syna, aby si prečítal, čo je napísané na jednej strane. Syn sa zapozeral a prečítal: „Dnes sme sedeli na gauči s mojím trojročným synom. Zrazu sa na okne objavila vrana. Spýtal sa ma asi 23-krát, čo to bolo a za každým som mu pokojne odpovedal, že je to vrana. S láskou som ho objímal a tešil sa z jeho zvedavosti. Nepociťoval som žiadne podráždenie, skôr pripútanosť k tomuto chlapcovi.“ Prečo nastal takýto rozdiel v chovaní mužovho syna?

Ak vaši rodičia vstúpia do obdobia vyššieho veku, neodháňajte ich a nevnímajte ich ako záťaž. V tom tkvie celý problém. Bud'te k nim všímaví, poslušní, pokorní a dobrí. Od dnešného dňa si nahlas hovorte: „Chcem vidieť svojich rodičov šťastných. Starali sa o mňa už od malička. Vždy ma zahŕňali svojou nezištnou láskou. Prechádzali horami aj dolinami, nevidiac búrku a teplo, len aby zo mňa urobili človeka, ktorým dnes som.“ Bez ohľadu na vek vašich rodičov, oceňte to, čo pre vás počas svojho života urobili. Vážte si rodičov, dokiaľ ich máte. A nielen rodičov, ale všetkých starých a starších, lebo stále sa máte čo od nich učiť...

Štefan Šmatlák

Stankovčania

Historické foto

Koniec jednej kane

Zápisky z mladosti

Mal som osem rokov, a po prázdninách som mal byť tretiak. Ráno som na podstolí „štokríka“, kde mala sestra vždy zopár kníh našiel jednu s názvom, ktorý ma rozhýbal, aj keď som mu veľmi nerozumel. Pravda, Amerika, po dedkovi Emerika, to bolo jasné. To ale bola „Emerická“ tragédia od pána Dreisera a meno mal ako náš obyvateľ: Teodor Pavlovič, lenže náš Teodor bol Srb a nie Amerikán. Ale dedko hovoril, že Srbi sú ostrí chlapi - len na neho škaredo pozrieš a už aj vytáhuje nôž. A dedko vedel, vedel všetko, ale že som Vierke zobral práve túto knižku to veru nevedel!

Už po ceste som sa vytešoval ako v jarku zahľadnem na starý kabát bruchom nadol a budem nerušene čítať. Prečo práve bruchom nadol? Tak bolo dobre vidno na hyd, zatiaľ, čo opačne nič. Čo čert nechcel, zakrátko sa ozval známy hlas: „Dobrý deň pasáčku a zase čteš?“ A už sa aj skláňal, prisadol a so slovami: „Dovolí - li mladý pán“, bral mi priam z ruky knižku. Ešte ju ani nemal dobre v ruke a hneď spustil: „Že o tomto nevíš maminka. To není kniha pro Tebe!“ Povedal dosť autoritatívne, ako by on bol môj veliteľ. Nič nové! To mi povedal už veľa ráz. Zjedol väčšiu polovicu z dvoch krajcov na sebe, starostlivo zabalil do kockovanej plátennej servítky a už aj sa poberal. To bol „písmák“. Raz za čas tu prechádzal. Z moravskej strany sem. Žil v Istebníku, vraj pri Trenčíne a chodil s noškou na chrbte. On tam mal knihy, ktoré predával.

Až po jeho odchode sa mi zazdalo, že je akosi veľmi ticho a tuším aj horúco. Započúval som sa do toho ticha - a naozaj žiaden vtáčik ani nepípól. Ako som načúval tomu tichu, ozvala sa, celkom blízko, ale aj akosi potichu prepelica: „Pod' te pleť, pod' te pleť!“ Takto to vykladali babky. Mne sa zdalo vždy, a ten zvuk akoby som počul včera, teda mám ho statočne uložený a bil by som sa aj o život, že to bolo: „Pit' - pilit', pit' - pilit'.“

Nuž takáto to bola atmosféra a navyše sa mi zdalo, že je neznesiteľne dusno, to všetko zrazu prerušil výstrel. Zaznel veľmi rušivo a ja som si nahlas povedal: „To sa teda nemalo stať!“ Bol to ale prapodivný zvuk a mne sa zdalo, že také niečo som nepočul.

My, „chlapi“, 6 - 12 roční, možno aj viac, sme o strelbe vedeli od skončenia vojny naozaj veľa. Strielali sme skoro denne a každý mal veľa zásob streliva i zbrane, ja sám aj zakopané a mal som aj guľometné náboje, dum-dum. Takže medzi chlapcami som bol výnimka, čo mal trhavú strelu s urezaným koncom a to viete - bol som na to patrične hrdý. Ale toto? Rana bola vypálená dosť vzdialene, mne sa tak zdalo podľa zvuku.

Hneď vzápätí dopadlo niečo čudné na vrcholec hrušky - ružovky, na vrchu. Ten pád bol ale akýsi tichučký, akoby mäkký. Po páde na hrušku sa to akoby prepádalo, či prepletalo cez korunu hrušky a bolo celkom zrejmé, že je to vták. Zvuky toho typu som dobre rozpoznal.

Ani čo by ma vystrelil bol som na nohách a hneď trielil na miesto! Tam som úplne zdúpnel! Na zemi sa zachvievala a akoby podivne kňučala, obrovská kaňa. Áno, kaňa lesná - kaňúr, myšiak. Ako ma zbadala stíchla. Nechcela priznať svoju bezmocnosť a nedôstojnú polohu pre kráľa výšin, v týchto končinách? Pristúpil som a hľadeli sme si priamo do očí. Sila, či zlosť - nenávisť? Ten pohľad bol hrozivý! Ako som sa snažil priblížiť jej hlava so strašidelným ostrím, skutočne strach vzbudzujúcim zakončením vyletela proti mne. Prekvapene som prudko, mechanicky uhol. Pri vystrašenom a obdivnom pozorovaní toho veľikána ma napadla myšlienka hodná chlapca takého veku. Budem absolútnym hrdinom medzi kamarátmi a nielen, keď budem mať tohto nádherného vtáka doma. Hneď som mal plán poruke. Starý kabát, ktorý

slúžil hlavne ako podložka pre pohodlné čítanie prehodím cez neho. Preto, aby nedobol, či pazúrom neurobil „škodu“, povedzme na tvári. Nohy zviažem a ostatné sa uvidí potom.

Naradostený a bezstarostne som odbehol, ale hneď som zistil, že kráv niet. Boli už preč a smerovali k d'ateline, ktorá v týchto miestach začínala hore, na susedovej roli. Tie potvory vedeli vystihnúť, tie potvory dokonale vedeli miesto, kde tá d'atelina bola. Za podobné prehrešky som už trpel ťahaním za vlasy aj uši zo strany suseda. Vymyslel som na ne spoľahlivú istotu pre mňa - priviazal som každú k tenšej jeľši. Uchopil som kabát, po predchádzajúcom „ošacovaní“ špagáta vo vrecku - ten sa tu v poli vždy mohol na niečo zísť - a mieril som pod hrušku. Tu ma čakalo prekvapenie, o ktorom by sa mi neprisnilo ani v najhoršom sne. Priestor pod hruškou sa nenútene, ba nehanebne zelenal a po vtákovi ani stopa. Nie! Doslova nie! Tri dlhé brká a nejaké menšie pierka, tie tu zostali. Trávu okolo som skoro po lístočku preberal. Vták totiž bol samozrejme strelený, ale nenašiel som ani kvapku krvi. Pierka na vrchu trávniku ... a koniec.

Hľadať vinníka som nemusel, vybavil sa mi v predstave zaraz. Hrdzavých krásavcov, a krásavíc s dlhým huňatým chvostom a strašne nenásytným potomstvom, áno, líšok tu bolo naozaj dosť. Na príhody, práve ako táto, priam čakali. Ich oči mohli číhať spoza každého krika, či stromu. Nuž s tým bolo potrebné naozaj rátať a ako dlho som sa ja zatáral pri povinnostiach ťažko povedať. Zahrozil som zovretou päťou: „No počkaj!“ To gesto bolo iste smiešne a lišiak, ak ma videl sa pod fúzy určite zasmial. Detičky, jeho detičky (možno jej), naisto spokojne žuvali papinku z oblakov.

Dušan Ochodnický

Anton Kováč - partizán

Historické postavy

Narodil sa 14. júna 1910 v Mníchovej Lehote rodičom Jozefovi Kováčovi a Kataríne Kováčovej, rodenej Pristachovej. Pochádzal z viacdetnej rodiny. Narodil sa v poradí ako piate dieťa zo šiestich. Všetko chlapci.

So svojou manželkou Magdalénou Kováčovou, rodenou Svoradovou z Rozvázdz mali jedno dieťa – dcéru Antóniu, ktorá sa im narodila v roku 1939.

Pracoval ako robotník. S prácou začínal na stavbe Meriny (vtedy Tibergienky). Potom vystriedal viacero zamestnaní. Bol veľmi zručný, venoval sa aj šusterskému remeslu.

Základnú vojenskú službu absolvoval v rokoch 1932 až 1934. Potom vykonával vojenské cvičenia od roku 1937 a aj počas 2. svetovej vojny až do jej skončenia.

Bol aktívnym účastníkom Slovenského národného povstania. Počas bojov v SNP utrpel zranenie, ktoré sa mu stalo pri ústupe v priestore Smrekovica, smerom na Korytnicu. Stalo sa to počas presunu delostreleckej jednotky. Splašil sa im kôň a ten ho kopol do bedrového kľbu. Vtedy ho nanešťastie zajali nepriateľské vojská.

Uväznený bol v koncentračnom tábore Sagan a v tábore Waltenburg. So zranením nemohol plnohodnotne vykonávať prácu. Problémy s kĺbom neboli ešte naplno vypuklé, a tak sa musel veľmi obracať, aby prežil. A nemeckí dozorcovia ich neuveriteľne „buzerovali“. Aby prežil, musel dokázať, že je šikovný a v tábore potrebný. Obuv potreboval každý, a tak tam začal robiť obuvníka, teda to, čomu sa priučil pred vojnou. Spomínal, ako si vypýtal kúsok

kože a urobil z nej šnúrkou do topánok. A tie do topánok potrebovali aj nemeckí dozorcovia. Tí mu na oplátku sem-tam dali kúsok chleba.

Stav s bedrovým kĺbom sa stále zhoršoval, no tým, že bol veľmi zručný, tak ho Nemci neodpísali. Po oslobodení z tábora a návrate domov sa zamestnal na železnici, potom opäť v Merine. No zranenie mu znemožňovalo pracovať naplno, a tak sa z neho stal invalidný dôchodca. Známy bol tým, že pri chôdzi musel používať čakan. Všetci susedia ho volali „sváčko Kováč“ a bol obľúbený a dobrácky voči všetkým, najmä deťom sa vedel rozdávať.

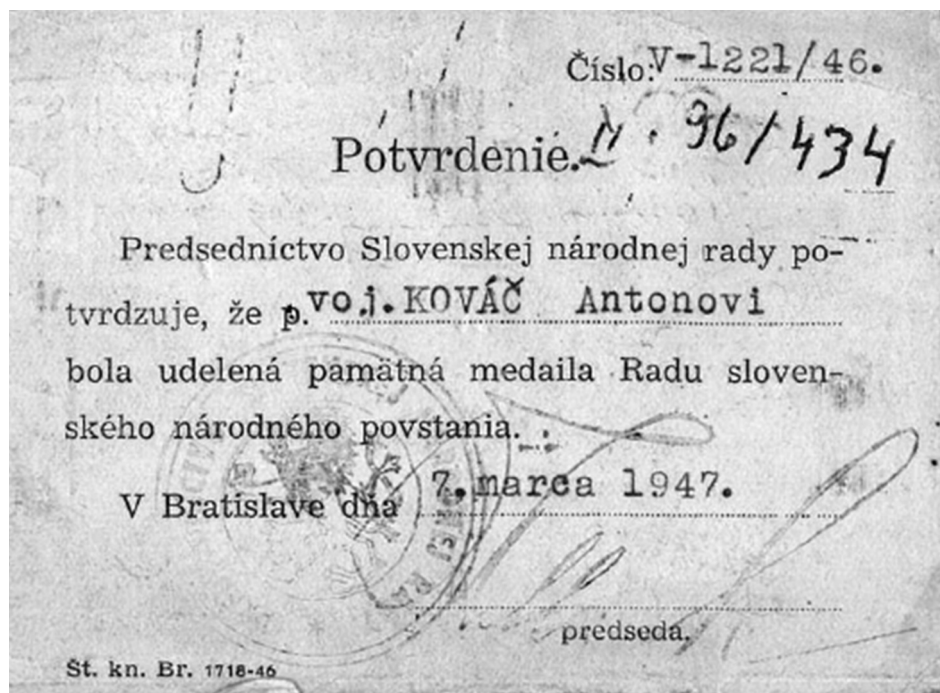
Ako ocenenie za účasť v odboji počas 2. svetovej vojny bol ocenený medailou Radu Slovenského národného povstania. Toto mu bolo udelené 7. marca 1947 pod ev. č. V-1221/46. Ocenený bol aj ďalšími pamätnými medailami, poslednú dostal v roku 1994 s názvom Pamätná medaila 50. výročia SNP.

Veliteľom mu bol generál Golian, to som sa dočítal v jeho pozostalosti. V jeho zápiskoch, ktoré po sebe zanechal, som čítal aj mená ďalších viacerých našich a aj ruských veliteľov.

Rád na neho spomínam, rovnako aj na historky z vojny a zajatia, ktoré som ako malý chlapec počúval so zatajeným dychom. Zomrel 24. novembra 1996 v Trenčíne.

Toto je pár fragmentov zo života môjho dedka.

Ivan Peter

Prvé elektrické osvetlenie

Z archívov

V roku 1921 zaviedol v obci Veľké Stankovce elektrické osvetlenie a rozvod prúdu po domácnostiach Ján Sedlák. Pomocou 120 voltového agregátu zo svojho mlyna. S radosťou ľudia vymieňali „petrolejovky“, ako im vtedy hovorili, za elektrické žiarovky, lebo tieto nevyžadovali takú starostlivosť, iba skrútiť vypínačom a už sa svetlo rozlievalo po všetkých kútoch a kútikoch.

Lenže toto osvetlenie bolo výsadou iba pre tých, ktorí boli na tú dobu zámožní. Chudobní sa i naďalej museli starať o petrolej, o dobrý „knot“, o vždy čistý cylinder.

Redakčná rada

Laugaricio Cup 2021

Spoločenské organizácie

Ctení priatelia, spoluobčania, dovlňte nám, aby sme vám odovzdali srdečné pozvanie na výstavu zvierat s medzinárodnou účasťou pod názvom Laugaricio Cup 2021.

LAUGARICIO CUP 2021

**Trenčianska regionálna výstava zvierat s medzinárodnou účasťou
o titul majstra a šampióna Trenčianskeho kraja.**

11. memoriál Rudolfa Mojžiša.

12. špeciálna výstava nutrií.

23. - 24. október 2021

Trenčianske Stankovce

Naša základná organizácia Slovenského zväzu chovateľov Trenčianske Stankovce je už desaťročia tradičným poriadateľom veľkých chovateľských výstav v Trenčianskom regióne. Tohtoročnou výstavou završíme chovateľskú sezónu a verejnosti po dvoch rokoch predstavíme výsledky chovateľskej práce nielen Trenčianskeho regiónu.

Slovenský zväz chovateľov ZO Trenčianske Stankovce založená 1964 &
Regionálna anténa Národnej siete rozvoja vidieka SR pre Trenčiansky kraj, Vás pozývajú na:

LAUGARICIO CUP 2021

Trenčianska regionálna výstava zvierat s medzinárodnou účasťou o titul majstra Trenčianskeho regiónu:

ŠAMPION LAUGARICIO A MAJSTER LAUGARICIO

11. ročník memorialu R. Mojžiša
& 12. Špeciálna výstava nutrií. (iba v sobotu)

TRENČIANSKE STANKOVCE

areál základnej školy J.Lipského

21.X. registrácia a ustajnenie zvierat, 22.X.2020 hodnotenie zvierat

sobota: 23.X.2021 09.00 – 17.00 hod.

nedeľa: 24.X.2021 09.00 – 13.00 hod.

Srdečne Vás pozývame na návštevu. Čaká na Vás široká paleta plemien zvierat.
Súčasťou výstavy je poradenstvo o chove a starostlivosti o zvieratá a tiež prezentácia Národnej siete rozvoja vidieka SR a informácie o Programe rozvoja vidieka SR 2014 - 2020

Info a prihlášky : +421 905 744 599 zuffap70@gmail.com

Hlavní partneri a sponzori :

Čo sme pre vás pripravili? Okrem vystavovateľov zo Slovenska sa zúčastnia výstavy chovatelia z Čiech, Moravy, Litvy, Rumunska, Nemecka a Poľska. Uvidíte širokú paletu tradičných, ale i menej známych plemien, hydiny, holubov, králikov, rôznych farebných rázov nutrií.

Sme si vedomí i toho, že naše hobby a chovateľská činnosť si zaslúži svoju úctu, propagáciu a prezentáciu. Z týchto dôvodov, a najmä pre zabezpečenie bezpečnosti, sme sa rozhodli, že výstavu usporiadame vo vonkajších priestoroch v areáli Základnej školy Jána Lipského Trenčianske Stankovce. Tu zabezpečíme vhodné podmienky pre bezpečnosť vystavovateľov, návštevníkov i zvierat.

Na základe komunikácie z Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Trenčíne nám k dnešnému dňu žiadne obmedzenie ani nariadenia nebránia výstavu usporiadať za dodržania platných nariadení.

Peter Žuffa

Reprezentoval som Slovensko

Pravidelne sa konajú Majstrovstvá Európy v malom futbale a ja som mal tú možnosť reprezentovať Slovensko v kategórii nad 40 rokov. Majstrovstvá sa tento rok uskutočnili v Taliansku v dňoch 3. až 5. septembra 2021 v mestečku Riccione.

Podujatie poriadala medzinárodná federácia pod názvom EMF - EUROPEAN MINI-FOOTBALL FEDERATION 2021. A ja som dostal príležitosť reprezentovať Slovensko ako hráč futbalového mužstva FC CCM Citrón Martin, ktorý sa kvalifikoval ako víťaz Majstrovstiev Slovenska v malom futbale roku 2020 vo vekovej kategórii nad 40 rokov.

Na turnaji sa zúčastnilo celkovo 24 mužstiev do 40 rokov a 5 mužstiev Masters 40+, ktorého súčasťou sme boli aj my. Našími súpermi boli mužstvá MAV Glissando (Rumunsko), HASHOVE Sofia (Bulharsko), Bardejov (SVK, ako víťaz z tohto roka) a SUPER CLUB AS (Taliansko).

Zápasy sa hrali nasledovne: Citrón Martin vs. Bardejov 3:6 (podarilo sa mi streliť jeden gól), Citrón vs. Sofia (Bulharsko) 0:3, Citrón vs. Taliansko (2:3), Citrón vs. Glissando 1:5. Víťazom sa stal klub MAV Glissando z Rumunska. Naše mužstvo skončilo na 5. mieste. Ako team sme boli vekovo najstarším mužstvom, čo sa zrejme podpísalo aj na výsledkoch.

Ale v jednom sme boli najlepši... Jednoznačne sme mali tie najlepšie a najkrajšie fanúšičky, ktoré nás neustále povzbudzovali a pod-

Jozef Kuník

Všimli sme si

porovali. Boli to naše manželky a dcéry, ktoré si všimli aj súper.

A ako som sa kvalifikoval ako hráč? Úplnou náhodou, život to niekedy zariadi sám... Zakladateľom futbalového klubu FC CCM Citrón Martin je otec priateľa mojej dcéry. A nakoľko mám futbal v krvi od detstva, skrsla myšlienka začleniť aj mňa do mužstva. Zahral som si s nimi už na Majstrovstvách Slovenska v Košiciach.

Futbalový klub vznikol ešte v roku 1986 v Martine. Názov dostal po legendárnej rockovej skupine Citrón (možno si ešte niektorí pamätajú). Hráčmi klubu sú aj bývalí slovenskí reprezentanti v hokeji ako je Peter Bartoš, brankár Rastislav Rovnianek a futbalový reprezentant Marek Holý.

Aj napriek výsledku som vdáčný, za príležitosť, ktorú som dostal a mohol som sa tak zúčastniť takéhoto podujatia a reprezentovať Slovensko. Navždy to zanechá vo mne nezabudnuteľné zážitky.

A aby som nezabudol, veľká vďaka patrí finančným sponzorom, ale najmä futbalovému klubu FC CCM Citrón Martin, ktorý mi to umožnil.

Jozef Kuník

Redakcia HLAS

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kádák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kádák, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Pavol Kurtiš
Ing. Štefan Šmatlák, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojžišová, Pavol Múdry, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry.
Grafická úprava: Jano Kukučka, Tlač: DUO PRINT s.r.o., L. Podjavorinskej 5, Nové Mesto nad Váhom, Prevádzka Trenčín Náklad: 1000 ks.
Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.
Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadze 501, 913 11 Trenčianske Stankovce

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.

Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

